

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nĩ niĩ mŭtŭmwo Paŭlŭ, na rĩrĩ, ndirĩ mŭtŭmwo ūtŭmĩtwo nĩ andũ o na kana ngatŭmwo na njĩra ya mŭndũ, no ndŭmĩtwo nĩ Jesũ Kristũ na Ngai Ithe witũ, ũrĩa wamŭriũkirie kuuma kŭrĩ arĩa akuũ.

² Niĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa tŭrĩ nao, nĩ ithuĩ tŭramŭtŭmĩra marŭa maya,

Kŭrĩ inyuĩ andũ a makanitha ma Galatia:

³ Mŭrogĩa na wega na thayũ iria ciumĩte kŭrĩ Ngai Ithe witũ, o na kŭrĩ Mwathani Jesũ Kristũ,

⁴ ũrĩa werutire nĩ ūndũ wa mehia maitũ nĩguo atũhonokie kuuma kŭrĩ mahinda maya tŭrĩ, marĩa maiyŭrĩtwo nĩ maũndũ mooru, kŭringana na wendi wa Ngai Ithe witũ,

⁵ nake arotũra akumagio nginya tene na tene. Ameni.

Ūhoru-Ūrĩa-Mwega no Ūmwe

⁶ Niĩ nĩkũgega ndĩragega nĩ ūndũ wa ũrĩa mŭrahiũha gŭtigana na ũrĩa wamwĩtire na ūndũ wa wega wa Kristũ, mŭkagarŭrŭkĩra ūhoru mwega wa mŭthemba ūngĩ,

⁷ naguo ti Ūhoru-ũrĩa-Mwega o na atĩa. No nĩ kŭrĩ andũ maramŭhĩngĩca makĩenda gŭthũkia Ūhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

⁸ No rĩrĩ, o na kŭngĩkorwo nĩ ithuĩ o na kana mŭraika uumĩte igŭrũ, ūngĩmŭhunjĩria ūhoru

mwega ũngĩ tiga ũrĩa twamũhunjĩirie-rĩ, mũndũ ũcio aronyitwo nĩ kĩrumi nginya tene!

⁹ O ta ũrĩa tũmwĩrĩte, o na rĩu nĩ nguuga o rĩngĩ atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ũhoru mwega ũngĩ tiga ũrĩa mwetĩkirie-rĩ, aronyitwo nĩ kĩrumi nginya tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, ngiuga ũguo-rĩ, kaĩ arĩ andũ ndĩrenda kwĩyendithia kũrĩ o, kana nĩ kũrĩ Ngai? Kana hihi nĩ andũ ndĩrenda gũkenia? Korwo nĩ andũ ngeragia gũkenia-rĩ, ndingĩkorwo ndĩ ndungata ya Kristũ.

Paũlũ gwĩtwo nĩ Ngai

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoru-ũrĩa-Mwega ndamũhunjĩirie ti ũhoru woimanĩte na mũndũ.

¹² ũhoru ũcio ndiaheirwo nĩ mũndũ, o na kana ngĩthomithio nĩ mũndũ; no nĩ kũguũrĩrio ndaguũrĩrio ũhoru ũcio nĩ Jesũ Kristũ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩmũiguĩte ũhoru wa mĩthiĩre yakwa ya tene, ũrĩa ndaatũire njĩkaga ndĩ thĩinĩ wa ndini ya Ayahudi, na ũrĩa ndanyariiraga kanitha wa Ngai na hinya ngĩgeria kũũniina.

¹⁴ Nĩ ha ũhoru wa maũndũ makoniĩ ndini ya Ayahudi, nĩ ndaathiĩte mbere o na gũkĩra Ayahudi aingĩ a riika rĩakwa na ndaarĩ na kiyu kĩnene gĩa kũrũmia mĩtugo ya maithe maitũ.

¹⁵ No rĩrĩ, Ngai ũrĩa wanyamũrĩre kuuma ndaciarwo, na akĩnjĩta nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, nĩ oonire arĩ wega,

¹⁶ anguũrĩrie Mũriũ nĩgeetha hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru wake; gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndaahoire kĩrĩra,

¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arĩa maarĩ atũmwo mbere yakwa, no ndathiire bũrũri wa Arabia na ihenya, na thuutha ũcio ngĩcooka Dameski.

¹⁸ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩaka ĩtatũ, nĩdambatire Jerusalemu nĩguo tũkamenyane na Petero, na ngĩkara nake matukũ ikũmi na matano.

¹⁹ Tũtionanire na atũmwo acio angĩ, tiga o Jakubu, mũrũ wa nyina na Mwathani.

²⁰ Ũhoru ũyũ ndĩramwandĩkĩra, ndĩramwĩra ndĩ mbere ya Ngai atĩ nĩ wa ma na ndiraheena-
nia.

²¹ Thuutha ũcio nĩndacookire ngĩthĩ Suriata na Kilikia.

²² Nĩ mwene ndiamenyekete nĩ makanitha ma Judea marĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ.

²³ No kũigua maiguaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũratũire atũnyariiraga rĩu nĩwe ũrahunjia wĩtĩkio ũrĩa aageragia kũniina mbere ĩyo.”

²⁴ Nao makĩgooca Ngai nĩ ũndũ wakwa.

2

Paũlũ Gwĩtĩkĩrwo nĩ Atũmwo

¹ Mĩaka ikũmi na ĩna yathira nĩdambatire rĩngĩ Jerusalemu, na ihinda rĩrĩ tũgĩthĩ hamwe na Baranaba o na tũgĩthĩ na Tito.

² Ndathiire tondũ Ngai nĩanguũrĩrie thĩ kuo, na nĩguo ngataarĩrie atũmwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ. No ndataarĩrie o arĩa monekaga marĩ atongoria hatarĩ andũ angĩ, nĩgeetha gũtigatuĩke atĩ

ihenya rĩrĩa ndateng'eraga, o na kana rĩrĩa ndateng'erete, rĩarĩ rĩa tũhũ.

³ No o na Tito, ũrĩa warĩ hamwe na niĩ, ndaringĩrĩrio kũrua, o na gũtuĩka aarĩ Mũyunani.

⁴ Ũhoru ũyũ wa kũrua wagĩire ho tondũ nĩ kwarĩ na ariũ na aarĩ a Ithe witũ a maheeni arĩa maatoonyete gatagatĩ gaitũ na hitho marĩ athigaani nĩguo matuĩrie ũhoru wa wiyathi ũrĩa tũkoragwo naguo tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, makienda gũtũtua ngombo.

⁵ Tũtietĩkĩrĩre ũhoru wao o na hanini, nĩgeetha ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega itũũre na inyuĩ.

⁶ Nao andũ arĩa moonekaga taarĩ o anene-rĩ, (harĩ niĩ hatiarĩ na ũtiganu o ũrĩa mangĩakorirwo marĩ, nĩgũkorwo Ngai ndaroraga mũndũ ũrĩa ahaana) andũ acio gũtirĩ ũndũ moongereire harĩ ndũmĩrĩri yakwa.

⁷ O na rĩrĩ, o nĩmoonire atĩ niĩ nĩndehokeirwo wĩra wa kũhunja Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, o ta ũrĩa Petero eehokeirwo wĩra wa kũhunjĩria Ayahudi.

⁸ Nĩgũkorwo Ngai ũrĩa warutaga wĩra thĩinĩ wa ũtungata wa Petero arĩ mũtũmwo kũrĩ Ayahudi, nowe warutaga wĩra ũtungata-inĩ wakwa ndĩ mũtũmwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

⁹ Ningĩ Jakubu, na Petero, na Johana, arĩa moonagwo marĩ itugĩ cia gũtiira kanitha-rĩ, nĩmatwamũkĩrĩre tũrĩ hamwe na Baranaba na guoko kwa ũrĩo kwa ngwatanĩro, rĩrĩa maamenyire wega wa Ngai ũrĩa ndaaheetwo. Nĩmetĩkĩrĩre atĩ ithuĩ tũthĩ tũkahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao mathĩ kũrĩ Ayahudi.

10 Ũndũ ũrĩa maatwĩrire twĩkage nĩ atĩ tũririkanage athĩni na noguo ũndũ ũrĩa niĩ mwene ndaarĩ na kĩyo gĩa gwĩka.

Paũlũ Gũkararia Petero

11 Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa Petero ookire Antiokia,* nĩndamũkararirie mbere ya andũ tondũ nĩahĩtĩtie mũno.

12 Andũ amwe moimĩte kũrĩ Jakubu matanakinya-rĩ, Petero nĩarĩanagĩra na andũ-a-Ndũrĩrĩ, no rĩrĩa maakinyire, akĩmeherera, na akĩamũrania na andũ-a-Ndũrĩrĩ tondũ nĩetigagĩra andũ arĩa maarĩ a gĩkundi kĩa andũ arĩa maruaga.

13 O na Ayahudi arĩa angĩ makĩnyiitanĩra na Petero ũhinga-inĩ wake, o nginya o na Baranaba akĩhĩtithio nĩ ũhinga ũcio wao.

14 Rĩrĩa ndonire atĩ matiekaga kũringana na ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega, ngĩira Petero atĩrĩ, andũ othe makĩguaga, “Angĩkorwo wee ũrĩ Mũyahudi, ũtũũraga na mĩtugo ya andũ-a-Ndũrĩrĩ na ti ta Mũyahudi-rĩ, ũngĩkihota atĩa kũhatĩrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ nĩguo marũmĩrĩre mĩtugo ya Ayahudi?”

15 “Ithuĩ arĩa tũciarĩtwo tũrĩ Ayahudi na tũtarĩ ehia ta andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ,

16 nĩtũũ atĩ mũndũ ndatuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, no atuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ. Nĩ ũndũ ũcio o na ithuĩ twĩtikĩtie Kristũ Jesũ nĩguo tũtuuo athingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Kristũ, no ti

* **2:11** Antiokia rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata, na rĩarĩ rĩa gatatu thuutha wa Roma na Aleksanderia thĩnĩ wa mabũrũri marĩa maathagwo nĩ Aroma.

ũndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ gũtirĩ mũndũ ũgaatuuo mũthingu nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho.

17 “Angĩgĩkorwo rĩrĩa tũgũcaria gũtuuo athingu nĩ Kristũ kuonanagia atĩ ithuĩ ene tũrĩ ehia-rĩ, ũguo nĩ kuuga atĩ Kristũ atungatagĩra mehia? Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ũguo!

18 Angĩkorwo nĩ ngwaka rĩngĩ kĩrĩa ndaanangire-rĩ, nĩkuonania atĩ nĩ nĩnyunĩte watho.

19 Nĩgũkorwo na ũndũ wa watho nĩndakuĩrĩire watho ũcio nĩguo ndũũre muoyo ndĩ wa Ngai.

20 Nĩ nĩndĩkĩtie kwambanĩrio hamwe na Kristũ, na rĩu ti nĩ ndũũraga muoyo, no Kristũ nĩwe ũtũũraga muoyo thĩnĩ wakwa. Muoyo ũrĩa ndũũraga mwĩrĩ-inĩ ũyũ ndũũraga na ũndũ wa gwĩtikia Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wanyendire na akĩiruta nĩ ũndũ wakwa.

21 Ndingĩtikĩra gũtua wega wa Ngai kĩndũ gĩa tũhũ, tondũ kũngĩtuĩka atĩ ũthingu wonekaga nĩ ũndũ wa watho-rĩ, Kristũ aakuire tũhũ!”

3

Gwĩtikia, kana Gwathĩkĩra Watho?

1 Atĩrĩrĩ inyuĩ Agalatia aya akĩgu! Mũrogetwo nũũ? O inyuĩ muonirio wega Jesũ Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ.

2 No nyende kũmenya ũndũ ũmwe tu ku-uma kũrĩ inyuĩ: Mwaheirwo Roho nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoro ũrĩa mwaiguire?

³ Kaĩ mũrĩ akĩngu atĩa? Mwambĩrĩirie na Roho wa Ngai, na rĩu mũrenda kũrĩkĩrĩria na hinya wa mwĩrĩ?

⁴ Anga mwathĩnirio na maũndũ maingĩ ũguo o tũhũ, angĩkorwo ũhoru ũcio wothe warĩ wa tũhũ?

⁵ Wee Ngai amũheaga Roho wake na akaringaga ciama gatagatĩ kanyu nĩ ũndũ wanyu gwachĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia ũhoru ũrĩa mwaiguire?

⁶ Ta ririkanai ũhoru wa Iburahĩmu, Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Etĩkirie Ngai, nake Ngai akĩmũtua mũthingu.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ andũ arĩa metĩkĩtie nĩo ciana cia Iburahĩmu.

⁸ Na tondũ Maandĩko marĩa matheru nĩmoogĩte o mbere atĩ Ngai nĩagatua andũ-a-Ndũrĩrĩ athingu na ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, na Maandĩko macio nĩmahunjĩirie Iburahĩmu ũhoru-ũrĩa-Mwega o kabere, makiuga atĩrĩ: “Ndũrĩrĩ ciothe nĩkaarathimwo nĩ ũndũ waku.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa metĩkĩtie nĩmarathimanagĩrio hamwe na Iburahĩmu, mũndũ ũcio warĩ mwĩtĩkia.

¹⁰ Andũ arĩa othe mehokaga ũhoru wa gwachĩkĩra watho-rĩ, marĩ na kĩrumi, nĩgũkorwo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe ũtahingagia maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.”

¹¹ Nĩtũũĩ wega atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtuuo mũthingu mbere ya Ngai nĩ ũndũ wa gwachĩkĩra watho, tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Mũndũ

ũria mũthingu agaatũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia.”

¹² No watho-rĩ, nduumanĩte na ũhoru wa gwĩtĩkia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũria wathĩkagĩra maũndũ ma watho agaatũũrio muoyo nĩ mo.”

¹³ Nake Kristũ nĩatũkũũrire agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na ũndũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi ithenya riitũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe wambĩtwo mũtĩ-igũrũ.”

¹⁴ Aatũkũũrire nĩguo kĩrathimo kĩrĩa Ibrahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na ũndũ wa gwĩtĩkia twamũkĩre Roho ũria wer-anĩirwo.

Watho na Kĩranĩro

¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũĩ. O ta ũria gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria ũndũ kana kuongerera ũndũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩthondeketwo nĩ mũndũ-rĩ, no taguo ũhoru ũyũ ũtariĩ.

¹⁶ Maũndũ marĩa meranĩirwo, meerĩirwo Ibrahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugĩte “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoru wa andũ aingĩ, no moigĩte “na mbeũ yake”, ũguo nĩ kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ.

¹⁷ Ūria ndĩrenda kuuga nĩ atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mũaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩekĩrĩtwo ho nĩ Ngai mbere ĩyo, na ndũngĩtũma kĩranĩro kũu gĩtuĩke gĩa tũhũ.

18 Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo igai rĩngĩoneka nĩ ũndũ wa watho-rĩ, rĩtikiumanĩte na kĩĩranĩro; no Ngai, nĩ ũndũ wa wega wake, nĩaheire Iburahĩmu igai na ũndũ wa kĩĩranĩro.

19 Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrĩkũ? Wongereirwo kũrĩ kĩĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o nginya rĩrĩa mbeũ ĩrĩa kĩrĩkanĩro kĩeranĩire ĩgooka. Watho ũcio wathanirwo nĩ araika ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania.

20 No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩire o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

21 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na cĩĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o naguo ũthingu nĩ ũngĩakĩrehirwo nĩ watho.

22 No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩĩranĩro kĩrĩa kĩheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

23 Ũhoru wa gwĩtĩkia ũtanooka-rĩ, twarĩ ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o nginya wĩtĩkio ũkaaguũranĩrio.

24 Nĩ ũndũ ũcio watho nĩguo waheirwo ũhoti wa gũtũtwara kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ũndũ wa gwĩtĩkia.

25 Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ũhoru wa gwĩtĩkia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

26 Inyuothe mũrĩ ciana cia Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Kristũ Jesũ,

27 nīgũkorwo inyuothe arĩa mwabatithirio thĩinĩ wa Kristũ nĩmwĩhumbĩte Kristũ.

28 Nĩ ũndũ ũcio gũtingĩcooka gũthuuranio Mũyahudi kana Mũyunani, na gũtirĩ ngombo kana mũndũ ũtarĩ ngombo, na gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, nīgũkorwo inyuothe mũrĩ ũmwe ki thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

29 Angĩkorwo mũrĩ a Kristũ-rĩ, mũkĩrĩ a mbeũ ya Iburahĩmu, na mũrĩ agai a kũgaya kũringana na kĩiranĩro kũu kĩiranĩirwo.

4

1 Ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ, ihinda rĩothe rĩrĩa mũgai arĩ o mwana-rĩ, ndarĩ ũtiganu na ngombo, o na atuĩka nĩwe mwene indo icio ciothe.

2 Nĩ gwathwo athagwo nĩ amũrori hamwe na aramati a indo ciake, nginya ihinda rĩrĩa ithe atuĩte rĩgaakinya.

3 Ũguo noguo o na ithuĩ, hĩndĩ irĩa twarĩ ciana, twatũire ũkombo-inĩ wa maũndũ marĩa ma ndũire ma thĩ ĩno.

4 No hĩndĩ irĩa ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru kũna rĩakinyire, Ngai nĩatũmire Mũriũ, nake agĩciarwo nĩ mũndũ-wa-nja, na agĩciarwo arĩ wa gwathagwo nĩ watho,

5 nĩguo akũũre andũ arĩa matũire mathagwo nĩ watho, nĩgeetha tũgĩe na kĩhooto gĩa gũtuĩka ciana ciake,

6 Tondũ inyuĩ mũrĩ ciana ciake-rĩ, Ngai nĩatũmire Roho wa Mũriũ ngoro-inĩ ciitũ, o we Roho ũrĩa wĩtanaga ũkiugaga atĩrĩ, “Abba, Baba.”

7 Nĩ ũndũ ũcio, we ndũrĩ ngombo rĩngĩ, no ũrĩ mwana wake; na tondũ rĩu ũrĩ mwana wake, Ngai nĩagũtuĩte mũgai wa indo ciake.

Paũlũ Kũrũmbũiya Agalatia

8 Tene rĩrĩa mũtooĩ Ngai-rĩ, mwarĩ ngombo cia ciũmbe iria itarĩ ngai.

9 No rĩrĩ, tondũ rĩu nĩmũmenyete Ngai, kana njuge nĩmũrĩkĩtie kũmenywo nĩ Ngai-rĩ, mũrakĩenda gũcookerera maũndũ macio maagĩte hinya na matarĩ kĩene nĩkĩ? Kaĩ mũrenda gũcooka ũkombo-inĩ wamo o rĩngĩ?

10 Nĩmũrũmĩtie ũhoru wa mũthenya mũamũre, na mũeri mũamũre, na imera, o na mũaka!

11 Ndĩ na kĩa mwano tondũ gũkuoneka atĩ wĩra ũrĩa wothe ndanenogia naguo nĩ ũndũ wanyu nĩ wa tũhũ!

12 Ndamũthaiha, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tuĩkai ta nĩ, nĩgũkorwo nĩ nduĩkĩte ta inyuĩ. Mũtirĩ mwanjĩka ũũru.

13 O ta ũrĩa mũũĩ, ndamũhunjĩirie Ũhoru-ũrĩa-Mwega ihinda rĩa mbere tondũ ndaarĩ mũrũaru.

14 O na gũtuĩka ndwari yakwa yarĩ magerio kũrĩ inyuĩ, mũtianyaranire kana mũkĩĩmena, no mwanyĩitire ũgeni ta ndaarĩ mũraika wa Ngai, o na ta ndaarĩ Jesũ Kristũ we mwene.

15 Kaĩ ũndũ ũcio watũmaga mũkene ũthiĩte kũ? Nĩ ndĩ mũira atĩ, korwo nĩmũngĩahotire, nĩmũngĩakũũrĩre maitho manyu mũũhe.

16 Kaĩ rĩu nduĩkĩte thũ yanyu nĩ ũndũ wa kũmũhe ũhoru ũrĩa wa ma?

17 Andũ acio me na kĩyo magĩcaria ũrĩa mũngĩtuĩka a thiritũ yao, no ti ũndũ wa gĩtũmi

kĩega. Ūrĩa mendaga nĩ kũmũtigithania na ithuĩ mũtuĩke ao, nĩgeetha mũgĩe na kũyo gĩa kũmarũmĩrĩra.

¹⁸ Nĩ wega kũgĩa na kũyo, angĩkorwo muoroto nĩ mwega, na mwĩkage ũguo hĩndĩ ciothe to hĩndĩ ĩrĩa ndĩ hamwe na inyuĩ.

¹⁹ Ciana ciakwa nyendete mũno, o inyuĩ arĩa njiguagĩra ruo ta rwa mũtumia akĩheo mwana, nginya hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agaakorwo eyũmbĩte thĩinĩ wanyu,

²⁰ naarĩ korwo ndakorwo hamwe na inyuĩ ta rĩu, nĩguo ngarũrĩre mwarĩrie wakwa tondũ nĩndigĩtwo nĩ ũhoru wanyu!

Hagari na Sara

²¹ Ta njĩrai, inyuĩ arĩa mũrenda gũkorwo mũgĩathwo nĩ watho-rĩ, kaĩ mũtooĩ ūrĩa watho uugaga?

²² Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩ, Iburahĩmu aarĩ na ariũ eerĩ, ũmwe aaciarĩtwo nĩ mũtumia ūrĩa warĩ ngombo, nake ũcio ũngĩ agaciarwo nĩ mũtumia ūrĩa ũtaarĩ ngombo.

²³ Mũriũ wake wa mũtumia ūrĩa warĩ ngombo aaciarĩtwo na njĩra ya ũndũire; no mũriũ ūrĩa waciarĩtwo nĩ mũtumia ũcio ũtaarĩ ngombo aaciarĩtwo na ũndũ wa kũhingia kĩĩranĩro.

²⁴ Namo maũndũ macio nĩ ma ngerekano, nĩ ũndũ atumia acio marũgamĩrĩire irĩkanĩro igĩrĩ. Kĩrĩkanĩro kĩmwe nĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Sinai nakĩo gĩciaraga ciana cia ũkombo: Nakĩo kĩgerekaniĩtio na Hagari.

²⁵ Na rĩrĩ, Hagari arũgamĩrĩire Kĩrĩma gĩa Sinai kĩrĩa kĩrĩ kũu bũrũri wa Arabia, nake nĩwe ũgerekaniĩtio na itũũra rĩa Jerusalemu

ũrĩa rĩhaana ũmũthĩ, tondũ nĩatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake.

²⁶ No Jerusalemu, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igũrũ, rĩtirĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ,

²⁷ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,

wee ũtaciaraaga ciana,

tumũra kanua na wanĩrĩre,

wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;

tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩirio

nĩ nyingĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuuri.”

²⁸ Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kũiranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo, mũriũ ũrĩa waciarĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciarĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. Ũguo noguo kũhaana o na rĩu.

³⁰ No rĩrĩ, Maandĩko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩyo ya mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mũtumia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.”

³¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mũtumia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thũinĩ wa Kristũ

¹ Kristũ nĩgũtuohora aatuohorire nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigetĩkĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

2 Ta thikĩrĩriai ciugo ciakwa! Niĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtikĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanini.

3 Ningĩ nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wothe ũngĩtikĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra watho ũrĩ wothe.

4 Inyuĩ arĩa mūrageria gũtuĩka athingu nĩ ũndũ wa watho-rĩ, nĩmũtigithanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgwĩte mũgatigana na wega wa Ngai.

5 No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatuuo athingu. Ũndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩre tũrĩ na wĩtikio, tũhotithĩtio nĩ Roho.

6 Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. Ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtikio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

7 Nĩmũrateng'agĩra ihenya rĩega. Nũũ wamũgiririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoro-ũrĩa-wa-ma?

8 Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtiumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtire.

9 “Ndawa nini tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wothe ũimbe.”

10 Nĩndĩhokete thĩinĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. Ũrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ.

11 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunja ũhoro wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguo-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoro wa mũtharaba-rĩ, nĩmweherie.

12 No nyende andũ acio mamũthĩĩnagia mathiĩ na mbere o nginya mehakũre.

13 Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai inyuĩ-ene mũrĩ na wendani.

14 Tondũ-rĩ, ũhoru wothe wa watho ũhingagio nĩ rĩathani rĩrĩ rĩmwe: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.”

15 No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkĩrĩĩanaga-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mũtũũrĩre wa Gũtongorio nĩ Roho

16 Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, thiiagai mũtongoretio nĩ Roho, na mũtirĩhingagia merirĩria ma mwĩrĩ.

17 Nĩgũkorwo mwĩrĩ nĩwĩriragĩria maũndũ marĩa matangiendwo nĩ Roho, nake Roho nĩareganaga na maũndũ marĩa meriragĩrio nĩ mwĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio Roho na mwĩrĩ itũũraga irũaga, na nĩkĩo mũtahotaga gwĩka ũrĩa mwendaga gwĩka.

18 No rĩrĩ, mũngĩtongorio nĩ Roho, inyuĩ mũtingĩkorwo mũgĩathwo nĩ watho.

19 Na rĩrĩ, maũndũ marĩa mekagwo nĩ mwĩrĩ nĩmoĩo, namo nĩ: ũmaraya, na meciiria mooru, na ũmaramari,

20 na kũhooya mĩhianano, na kũrogana, na ũthũ, na kũũgitana, na ũiru, na mang’ũrĩ, na kwĩyenda, na nyamũkano, na ngarari,

21 gũcumĩkĩra na kũrĩĩo nĩ njoohi, na maruga marĩa mainagwo nyĩmbo iria itaagĩrĩire, o na maũndũ mangĩ ta macio. Nĩndamũkaanirie,

o ta ũrĩa ndamũkaanirie hĩndĩ ya mbere, atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio matikagaya ũthamaki wa Ngai.

²² No rĩrĩ, maciaro ma Roho nĩ wendani, na gĩkeno, na thayũ, na gũkirĩrĩria, na kũiguanĩra tha, na gũtugana, na kwĩhokeka,

²³ na ũhooreri, na kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ. Macio-rĩ, gũtirĩ watho wa kũgiria mekagwo.

²⁴ Nao andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩmambithĩtie mĩrĩ yao mũtĩ-igũrũ hamwe na thuti ciayo na merirĩria mayo.

²⁵ Angĩkorwo tũtũire muoyo nĩ ũndũ wa Roho-rĩ, kĩrekei tũtongoragio nĩ Roho.

²⁶ Rekei tũtuge gwĩtĩia, na kũũgitana, o na kũiguanagĩra ũiru.

6

Gwĩka Andũ othe Wega

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ angĩkorwo ahĩtĩtie-rĩ, inyuĩ arĩa mũrĩ na roho mũcookagĩrĩriei mũhooreire. No mwĩmenyererei, o na inyuĩ mũtikae kũgerio.

² Teithanagiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ maũndũ marĩa mamũritũhagĩra, na mweka ũguo-rĩ, nĩmũrĩhingagia watho wa Kristũ.

³ Mũndũ angĩciiria atĩ we nĩ wa bata hĩndĩ irĩa atarĩ kiene-rĩ, nĩ kwĩheenia areheenia.

⁴ O mũndũ nĩarorage wĩra wake mwene. Hĩndĩ iyo no ahote kwĩraha, atekwĩiganania na mũndũ ũngĩ,

⁵ nĩgũkorwo o mũndũ no nginya akuue mũrigo wake.

6 Mündũ o wothe ũrĩa ũrutagwo ũhoro wa Ngai nĩagayanage indo ciothe iria njega na mũmũrutĩ.

7 Mũtikanahenio: Ngai ndangĩnyũrũrio. Kĩrĩa mũndũ ahaandaga no kĩo agethaga.

8 Mündũ ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia merĩrĩa ma mwĩrĩ-rĩ, ũcio akagetha kwanangĩka kũrĩa kuumanaga na maũndũ macio. No ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia Roho-rĩ, ũcio akagetha muoyo wa tene na tene ũrĩa uumanaga na Roho.

9 Ningĩ tũtikanogio nĩ gwĩka wega, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru rĩakinya nĩtũkagetha magetha twaga gũkua ngoro.

10 Na nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa rĩothe twagĩa na ihinda rĩagĩrĩru, nĩtwĩkage andũ othe maũndũ mega, na makĩria twĩkage wega andũ arĩa marĩ a nyũmba ya arĩa metĩkĩtie.

Kũrua kana kwaga Kũrua gũtirĩ Bata

11 Onei ũrĩa ndĩramwandĩkĩra marũa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene!

12 Andũ acio mendaga kwĩonania atĩ nĩagĩrĩru makĩonwo-rĩ, nĩo maramũringĩrĩa atĩ mũrue. Mekaga ũguo no geetha matikanyariirwo nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Kristũ.

13 O na acio maruaga matiathĩkagĩra watho, no nĩmendaga inyuĩ mũrue nĩguo metĩĩage nĩ ũndũ wa mũrĩ yanyu.

14 No nĩ-rĩ, ndĩroaga gwĩtĩia, tĩga o ndĩtĩire nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, na nĩ ũndũ waguo-rĩ, maũndũ ma thĩ nĩmambĩtwo mũtĩ-igũrũ nĩguo mehere harĩ nĩ,

na niĩ ngaambwo harĩ maũndũ ma thĩ niĩguo njehere harĩ mo.

¹⁵ Kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata; kĩrĩa kĩrĩ bata niĩ mũndũ agarũrũke atuĩke kĩũmbe kĩerũ.

¹⁶ Thayũ na kũiguĩrwo tha kũrogĩa na andũ arĩa marũmagĩrĩra wathani ũyũ, o hamwe na andũ a Isiraelĩ arĩa a Ngai.

¹⁷ Ngĩrĩkĩrĩria nguuga atĩrĩ, gũtikagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkũndehere thĩina, niĩgũkorwo niĩnjoretwo njoro cia Jesũ mwĩrĩ-inĩ wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Amenĩ.

**Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
(Bible) of Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ũngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtikĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, ĩndĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ũngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondũ wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no nginya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no nginya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrĩte, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: “Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng’enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible.”

Kĩmenyitha kĩa Mwene-wĩra no nginya kĩaandĩkwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wĩtikĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrĩte ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA.

Ũngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgiĩ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkire rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this

license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩritwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63